

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna šte. 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA: pri g.
Benko nar. poslancu v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani; cela stran 500
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 10 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

III. LETO

Murska Sobota, 1. julija 1934.

ŠTEV. 27

Vidov dan — praznik sloge.

Na pravoslavni Vidov dan 1. 1389, je razbila turška sila na Kosovem polju srbsko carstvo. Bil je to eden najhujših porazov, kar jih pozna svetovna zgodovina. A mali srbski narod v tej nesreči ni obupal. Vdal se je sili in sanjal o lepši bodočnosti, v katero je veroval z vso silo svoje duše. Iz kraja v kraj so hodili guslarji, peli dolge pesmi o narodovem trpljenju in pozivali narod, naj bo pripravljen, ko pride ura odločitve...

Povsod drugod je poraz na bojnem polju dan žalosti, pri Srbih pa je bil ta dan, dan vselega pričakovanja.

Usoda jih ni varala: Prišel je dan, ko so lahko maščevali poraz na Kosovem polju, zasijal jim je drugi Vidov dan, dan zmage, dan maščevanja za poraz leta 1389.

Ravno radi te velike vere v zmago je Vidov dan naš praznik, ki nas naj spominja srbskega propada in srbskega vstajenja, kajti le z vero v srcu in jasnim ciljem pred očmi se dosegajo uspehi.

In pa s slogo: V najvišji časti so pri Srbih štirje S prislovici: Samo Sloga Srbina Spasava. Sloga je tista moč, ki usposablja narode za zmago kakor jih nesloga upropašča. Nesreča je, kjer se koljejo bratje med seboj, kajti stara je grožnja svetih knjig: Gorje, kdor dvigne se na lastnega brata, ta bodi, ta bodi proklet!

V tem znamenju obhaja vsakoletni Vidovdan vsa Jugoslavija, obhaja ga tudi Prekmurje. Kakor je ta praznik kot večni opomin na slogo in bratstvo potreben celotni Jugoslaviji, tako je potreben tudi Prekmurju.

Kaj radi pač pozabljamo na Vidov dan, ako ne čutimo tujčeve odvisnosti, in postajamo nesložni. Skupina, včasih celo prav nedolžna skupinice se napihne ter hoče vsiliti narodu svojo voljo. Narod jo gleda, se razočaran odvrne od svojih nesložnih voditeljev, se sam vznemiri in ob-

Njeg. Vel. kralj Aleksander 20 letni vladar.

Prejšnjo nedeljo je preteklo 20 let, ko je bil prestolonaslednik Aleksander, proglašen za regenta kraljevine Srbije. Od nastopa njegovega vladanja so se naglo vrstili najvažnejši zgodovinski dogodki za ves jugoslovanski svet. Nobenega ni med sodobnimi vladarji, ki bi ob svoji 20 letnici prevzema vladarske oblasti mogel gledati s takim ponosom nazaj na dovršeno delo. Naš vladar je stal na čelu onih borcev, ki so v balkanski vojni polagali temelje naše velike domovine. Kot regent je v svetovni vojni pomagal izvršiti drugo zgodovinsko delo: zedinjenje slovanskih bratov na jugu, a kot vladarja naše Jugoslavije ga najdemo danes sredi dela, da jo napravi veliko močno in spoštovano med narodi sveta. Združeni okrog Njega, ki nam je vedno kazal pot ter dajal najlepše vzglede vztrajnosti in požrtvovanja, nas navdaja zaupanje Vanj, ki je naša sreča in bodočnost.

upuje, takrat pa pride svetopisemski sovražnik ter naseje med narod ljuliko nesloge. Narod razočaren in užaljen se oklene krivih prerokov, ki razglašajo krive nauke in delajo obljube, v katere sami ne verujejo. In zato je potrebno, da Vidov dan pokliče vse voditelje k premišljevanju ali je pač njihova pot prava, ali so sejali vedno le slogo med narod ali niso sami krivi nesloge, ki je zavladata med narodom, ali niso krivi malodušnosti, v katero je zapadel narod, ko je obupal nad svojimi voditelji. Ako jim vest pravi, da so stopili z ravne poti, naj se obrnejo in popravijo svojo zmoto, dokler je čas, naj gredo med narod in mu dokažejo, da so žnjim ne samo v dneh zmagoslavja, marveč tudi v težkih

časih, ko si narod sam ne ve pomagati. In narod bo hvaležen za dobre nauke, za bodrilne besede, narod bo vedel in veroval, da mu zasije po trpljenju zopet Vidov dan zmage in boljših časov.

Sloga je tista moč, ki druži in zmaguje. Sloga je pa tudi podlaga vse ljubezni. Ni mogoče hoditi naduto med narodom ter govoriti o slogi in ljubezni. Kdor ne zna čutiti z narodom, kdor ga ne ljubi, ta ne bo dosegel sloge z narodom. Kdor ga pa ljubi, ga bo hotel spoznavati, bo poslušal njegove želje in pritožbe, ga bo tolažil in učil, ako mu že pomagati ne more. To je nauk Vidovega dne, dneva, ki je ustvaril našo Jugoslavijo, ki jo pa še naj tudi popelje v boljšo bodočnost!

Dr. P. St.

atentator izšel iz njihovih vrst. Do sedaj ga kljub največjim naporom niso mogli izslediti.

Nemčija je zopet na pragu važnih dogodkov. Spor je nastal v vladi sami in sedaj skušajo javnost odvrniti od razrvanih notranje političnih zadev, z zunanje političnimi zapletljaj, med katere spada tudi sestanek Hitler—Mussolini. Do sedaj so jim bili Angleži še precej dobri prijatelji, ko pa je v zadnjem času Nemčija ustavila plačevanje svojih inozemskih dolgov, so jim Angleži obrnili hrbet, kar ni nič čudnega, saj je bil pri tem prizadet predvsem angleški kapital. Notranjepolitična napetost v Nemčiji je toliko, da se more že mirno računati z novo revolucijo, ki pa ne bo potekla tako nekrvava, kakor je prva hitlerjevska revolucija. Tokrat prežita na oblast dva: komunizem in nemški velekapital, za katerim je plemstvo in cerkev.

V Avstriji še vedno ni miru, na dnevnem redu so eksplozije nastavljenih bomb, demonstracije proti vladi, aretacije in druga nasilja. V Gradcu so eksplodirale bombe pred neko trgovino, prav tako tudi v Linzu. Na Gradiščanskem v Eisenbergu so se meščani spoprijeli z heimwehrovci. Prišlo je do medsebojnega pretepanja. — Ministrski svet je sprejel zakon po katerem se bo brez usmiljenja kar najstrožje obsodilo vsakogar, ki bi izvršil zločinska dejanja z razstrelivom.

Konferenca Male antante je zasnovala tri pogodbe, ki naj za dolga leta jamčijo za mir. Prvi pakt nosi

POLITIKA

Francoski zunanji minister Barthou, ki se je mudil v Bukarešti, kjer je prisostvoval tudi konferenci Male antante, je prispel pred dnevi v Beograd. Naša prestolica mu je priredila nad vse veličasten sprejem. Ob priliki njegovega prihoda so bile velike manifestacije jugoslovanskega in francoskega prijateljstva.

Bolgarska vlada je sklenila, da popolnoma zatre makedonstvujušče, ki so tudi v naši državi vprizarjali razna nasilna dejanja. Vlada je poslala topništvo in letala, ki bo sku-

šalo obkoliti pet četr makedonstvujuščih, ki so pobegnili v planine.

Japonci so predlagali angleški vladi, da bi se ocean razdelil v tri dele in sicer med Angleži, Američani in Japonci. Če bi na to pristali, bi bili Japonci pripravljeni, da odstopijo od svojih zahtev po izenačenju brodovja.

V zvezi z atentatom na poljskega notranjega ministra se aretacije nadaljujejo. Posebno pristaše socialno demokratske in komunistične stranke zapirajo, ker slutijo, da je

1.7. OTVORITEV RENOVIRANE GOSTILNE PRI KIRBIŠU V M. SOBOTI

ime „vzhodnega pakta“ obsegajoč Rusijo, Nemčijo, Poljsko in Češko-slovaško, drugi pakt je „sredozemski pakt“ in bo obsegal Francijo, Italijo, balkanske države in Turčijo. Če bise posrečilo ustanoviti enega in drugega, bi predlagali še „črnomorski pakt“, ki bi obsegal vse obalne države Črnega morja.

Pogajanja med avstrijsko in italijansko delegacijo za avstrijsko svobodno cono v Trstu so se končala. Dosedanji znaki kažejo, da bo Trst od tega mnogo pridobil, saj je bila do sedaj vsa izvozna in uvozna trgovina v tržaškem pristanišču v umiranju.

Francoski komunisti so priredili v Toulosu demonstracije. Demonstranti so razbili ulične svetilke in okna na tramvajskih vozovih. Postavili so tudi barikade, ki jih je mogla policija in orožništvo zavzeti v naskoku. Nad 200 ljudi so aretirali. Do sličnih demonstracij je prišlo tudi v Lyonu, kjer je bilo oddanih več strellov. Mnogo ljudi je bilo ranjenih. Z največjim trdom se je policiji posrečilo, da je zopet napravila mir in red v mestu.

Boj proti krščanski cerkvi zadobiva v Nemčiji vedno vidnejše oblike. Tako je policijsko ravnanje v Karlsruhe prepovedalo vse cerkvene in nabožne liste. Zaprli so več duhovnikov, med njimi tudi nekega vikarja.

Amerika ne more dobiti nazaj svojega denarja, ki ga je posodila evropskim državam. Dolžniške države so doslej izplačale le 11,5 milijard dolarjev kar je komaj 116. del onega, kar bi morale izplačati.

Sestanku Hitler-Mussolini, od katerega so se toliko obetali, a na katerem ni bilo urejeno niti eno izmed obstoječih vprašanj, bo sledil še sestanek Dollfuss-Mussolini.

V svrhu večje štednje je naš prometni minister ukinil vsako brezplačno uporabo salonskih vozov. Po polnoma so ukinjene tudi režijske vozovnice, ki je zanje plačevalo osebje državnih prometnih ustanov 10 odst. redne tarife.

Izvoz na specialni način prirejenih svinj na Angleško.

Radi preureditve tovarniških prostorov podjetja Benko v Murški Soboti, se je začetkom meseca maja ustavil izvoz svinj, kar je imelo za posledico, da je cena svinjam zelo občutno padla. Preureditve v tovarni so izvršene in izvoz na posebni angleški način prirejenih svinj je zopet počel. Čim se je počelo nakupovanje svinj in to okrog 15. t. m., se je kupčija takoj oživila in cene so počele naraščati in že po komaj štirinajstih dne so se zvišale za več ko Din 1— pri kg. u ter je upati, da se bodo te cene držale — ako ne še izboljšale, kar je sicer odvisno od angleškega tržišča in tamkajšnjih cen.

Angleški kontingent iznaša tedensko cca 400 komadov svinj in je tovarna Benko edina v naši državi, ki se je pobrigala za ta izvoz. V tem letu je tovarna izvozila do meseca maja cca 5000 komadov svinj in stem dokazala, da obstoja mogočnost izvažati iz naše države na Angleško, kakor tudi, da odgovarja kakovost naših svinj, kakor tudi način prirejanja blaga, da se usposobi za tako dolgi transport. Tovarna je stem zagotovila, da se je spoznala v inozemstvu naša znamka ter da se tako prirejene svinje sedaj prodajajo na angleškem trgu pod nazivom „jugoslovanski bacon“.

Naša pokrajina nima dovolj svinj, vsled česar je tovarna primorana, da kupuje tudi v sosedni in to v savski banovini v Križevcih in Vraždinu tako, da je svojim nakupom tudi tam zvišala cene za močno Din 1— po kg. u. Torej ni ta izvoz samo v korist naši pokrajini, temveč tudi sosedni banovini, posebno vraždinskemu in križevskemu okraju, kjer

gojijo istotako to pasmo kakor pri nas, ki je za izvoz na Angleško precej sposobna.

Želeti bi bilo za našo pokrajino, in to zlasti za naše kmetovalce, da bi tovarna v celem obsegu obdržala ta izvoz in skoz to vsaj omogočila našemu kmetu prodajo svinj, ki se gojijo v dravski banovini pretežno v naši pokrajini in v severnem delu savske banovine, zlasti ker so ti kmetovalci radi trgovinske pogodbe z Avstrijo in drugimi državami najbolj prizadeti, ker je že skoraj eno leto izvoz te pasme in to mesnatih svinj onemogočen. Največji odjemalec za mesnate svinje je bila Avstrija, katera je iz naše pokrajine uvažala po 1000 komadov na teden. Ta uvoz od strani Avstrije pa se je pred enim letom popolnoma ustavil in to radi visoke carine na te svinje. Sicer pa so se tudi avstrijski kmetovalci vrgli na gojitev teh mesnatih svinj in jih imajo za svojo potrebo dovolj. Edino Poljska še izvažava v Avstrijo mesnate svinje, ki je radi nizkih cen zmožna konkurence.

Dosedaj naša vlada ni imela nikake ingirence na tem izvozu na Angleško in tudi ni propagirala za ta izvoz. Sedaj pa, ko je tovarna Benko dokazala, da je izvoz mogoč, pričenjajo tudi druge tovarne gojiti zanimanje za to in želijo, da se jim zagotovi vsaj polovico kontingenta. Toda tovarna ki se zanima za ta izvoz je v Bački, kjer se sploh ne gojijo te vrste svinj, temveč gojijo tamkajšnja veleposestva pa tudi kmetovalci „mongolice“ to so debele masne svinje in uživajo privilegiran izvoz v Avstrijo in Čehoslovaško, kamor se uvažajo prosto carine.

Ako bi se izvoz svinj tovarni v Murški Soboti onemogočil, bi ostala naša krajina, kakor celo Zagorje zopet samo sebi prepuščeno in kmetovalec nebi vedel kam s svojimi svinjami, katere jim tvorijo edini malenkosten dohodek v današnjih težkih gospodarskih časih, ko kmeti človek sploh ne ve, odkod naj bi vzel denar za sol in za male dnevne potrebščine, kako pa naj potem sledi še davčnim in drugim obvezam.

Izvoz goveje živine.

Kljub kontingentiranemu izvozu goveje živine v Avstrijo v zadnjih treh mesecih padajo cene živini. Celi kontingent za našo državo znaša tedensko 100 komadov, ki je zelo malenkosten. Iz tega kontingenta dobijo zadrage 40 komadov, vsi trgovci v državi 40 komadov in združeni živilorejci 20 komadov. V dobi kontingentiranega izvoza se je dodelilo največ izvozni tvrdki v Avstrijo Benko v Murški Soboti, po 10 komadov na mesec, tako da se je iz naše pokrajine dejansko izvažalo samo 10 kom. mesečno v Avstrijo. Tvrdka Benko pa je spričo svojih zvez v Avstriji že lansko leto izposlovala večje kompenzacijske posle in je na ta način izvozila v lanskem letu 452 komadov goveje živine izven kontingenta. Istotako si je že v tem letu pribavila večje kompenzacijske posle in v tem letu isto že izvozila izven kontingenta 455 komadov živine. Koliko je stem pripomogla tvrdka našim kmetovalcem, ni potrebno posebej naglašati. Znano pa je, da je tvrdka doprinesla veliko žrtev in jo ti kompenzacijski posli veljajo več stotisoč dinarjev. Tudi so ti kompenzacijski posli sedaj izvršeni in tvrdka v doglednem času ne bo imela možnosti izvažati v Avstrijo v okviru kompenzacije in bo izvoz skrčen na 10 kom. mesečno, kar dobi dodeljeno od Urada za kontrolo izvoza stoke v Beogradu. — Ako se ne bo našla druga mogočnost izvoza, bo prodaja goveje živine v naši pokrajini otežkočena.

Neosnovani napadi.

Ponovno in od več strani se napada poslanca Benka, češ, da je edini izvozničar ne samo v naši pokrajini, nego v vsej banovini in da dobiva prekomerne kontingente na škodo drugih trgovcev. Taki napadi so nersamni in podli in spričujejo pomanjkanja razsodnosti in poznavanja razmer napadalcev, ter so laž.

Poslanec Benko dobiva kot izvozničarska tvrdka mesečno 10 kom. dodeljeno v kontingentu, kar je tako malenkostno število, da ni vredno

Jan M.

Trplanovina.

(Nadaljevanje.)

III.

Meglono jutro. Težke, sive gmote so silile v dolino. Daljni vrhovi gor so jih cefrali, da so temni kalupi kakor skrčene pesti silile iz megle. Iz gozda se je zaganjal veter, poln vlage, da je zadišalo po dežju. Veja stare češnje je hreščala enakomerno in rezko ter silila k nizkemu slemenu.

Tone je stopil na prag. Zavihal si je krajce suknje prav do ušes in se zagledal v dolino. Dolgo je motril svetlo liso na obzorju, za katero se je teplo sonce z oblaki. Komaj za štiri može visoko je bila razlita nad motnimi grebeni daljnih gora, saj je bilo jutro še mlado in do popoldneva se lahko vreme prevale v najlepši dan. Tako je upal Tone, ko se je odločil, da gre v vas. K županu mora in to čimprej. Krivica je pretežka, da bi jo nosil molče in se krivil pod njo. Da ni bilo življenje tako težko, neusmiljeno in trdo, bi še molčal. Tako pa

nikdar! Ne bo prosil miloščine in ne čakal, da mu milostno nasujejo nekaj drobtin od težko obložene mize. Le kar je njegovega, to bo zahteval. Nič več in nič manj! Že včeraj bi moral stopiti k županu. Le kaj ga je zmotilo da ni šel? Saj res, Petačeve besede so bile krive, da se je zalil in zgubil misli in pot pred seboj. Hudič! In v nejasnih obrisih so mu plaho vstajali včerajšnji dogodki v katerih je bilo le dvoje jasnih trenutkov: prevrnjena čaša na politni mizi in udarjanje zvona, ki ga je poslušal pod hribom. Kakor vzdramljen iz težkega sna se je sunkoma zravnaval, da so se mu povsili krajci suknje in iz razpete srjace so mu silila bela, koščena prsa. Stopil je proti vrtu. Nenadoma pa se je opotekel tik plota in začel loviti količje v ograji. Ko mu je glava padla svinčeno na iztegnjene roke, se mu je dušiče trgalo iz prs. V rezkih in trgajočih glasovih so bili švisti neusmiljenih rok usode, ki so cefrali razjedena pljuča... Ko je Tone zopet dvignil glavo, je opazil poleg sebe zaskrbljeno Lizo.

„V sobo pojdi in ne postajaj na vetru!“

„Bilo je tako prijetno. Le ta kašelj me muči. Ko se ga najmanj nadejam me zgrabi in trga. In to boli! Večkrat si mislim sedaj je po meni. Odtirala se bo vsa teža, ki me teži v prsih in lažje mi bo za vedno. Ko se mi zopet odprejo oči pa sem vesel, ker vem, da še ni prišel moj čas...“

„Pojdi že vendar v sobo in nehaj s takim govorenjem.“

Tone si je popravil suknjo in se voljno nameril proti hišnemu pragu. Preden pa je stopil do vrat, je prijel Lizo za komolec.

„Včeraj si mi pravila, da je naš oče rad posedeval na tem prostoru in gledal v dolino.“

„Dokler je le mogel.“

„Kakor bi nekoga čakal, si rekla!“

„Res je.“

„Ko pa je videl, da prihaja je odšel v sobo.“

Liza ga je začudeno pogledala. Njegovih besed ni razumela.

„Pa bi šel še dalje a so mu bile noge preslabotne, misel pretežka in vse preveč nelzprosna, da bi jo odvalil raz sebe. Mislim, da jo je slišal, ko je stopila na prag. Ubogi

oče... In takrat so mu postale želje vroče molitve, zaradi nas, ki nas je svet pogoltnil, zaradi sebe, ki je ostal sam. A ta bolest mu je bila le hipna. Potem mu je odleglo. Počasi, počasi... Po kapljicah mu je kapal pelin iz srca. In je poslušal. Vsaka je imela svoj zvnek in ko se je razbila v neznanosti je bil njen glas kakor krik, ki ga je le sam čul v svojem zadnjem prisluskavanju. In je padalo tako-le:

Oče... mati... grunt... delo, delo, delo, dnevi leta, dolga leta, skrb... bridkost... in solze... kletev Tone... Liza... Janez... Štefan... pa še Franc molitev... žalost... skrb in kletev... prag iz kamna... Oh moj grunt...

Ko je zadnja kapljica kanila iz srca mu je odleglo. Zapri je oči. Hladno mu je zavelo preko srca in uto-nile so misli. Utrip je ponehal, ko so se mu v strlih očeh zrcalila odpirajoča vrata in režeči obraz nje, ki jo dočakal na pragu...

(Nadaljevanje.)

besede. Seveda izvaža naš poslanec več živine v Avstrijo, zakar pa ne gre zahvala naši vladi, ker se vrši višek izvoza izven okvirja kontingenta in take izvoze odobrava avstrijska vlada samo proti kompenzaciji, kar bi si lahko pribavil tudi vsak, drugi trgovec ali vsaka zadruga, ako bi žrtvovali pri kompenzaciji izgubo, katera je potrebna pri takih poslih.

Da se je naš poslanec toliko žrtvoval za doseg kompenzacij v prid našim kmetovalcem, katerim je tako omogočil prodajo svoje živine, mu gre za njegove zasluge priznanje — ne pa napadanje na nesramni način, ker še nobeden trgovec in tudi nobena zadruga ni doprinesla našemu kmetu toliko ugodnosti, kakor jih je doprinesla tvrdka Benko s svojo požrtvovalnostjo.

Vsi ti podatki stojijo vsakemu na razpolago pri Ministrstvu trgovine in industrije. Uredu za kontrolo izvoza stoke in se lahko vsakdo o resničnosti istih prepriča. To nesramno kričanje je hudobija nekaterih breznačajnežev, ki sploh nimajo nobenega pojma o današnjih gospodarskih in trgovinskih razmerah.

V Italijo je do danes še prost izvoz, torej neskrčen ter je vsakemu trgovcu in vsaki zadrugi svobodno poslužiti se te mogočnosti. Kljub temu pa izvažajo le poedini trgovci malenkostne količine v Italijo. Zakaj se ne okoristijo ugodnosti, ki se jim nudi?

Sokolska manifestacija v Rogaševci.

Vse zadnje nedelje so bile v naših krajih posvečene Sokolu in njegovemu delu. Nastopi naših sokolskih edinic se nepretrgoma vrstijo in vsak izmed teh je ponovna zmaga Tyrševega evangelija in časten mejnik na poti k novim uspehom. Toliko pozitivnega dela naših čet še nismo videli, niti ne pričakovali. Pa je ljubezen do dela ustvarjala čudeže ter nas navdala s ponosom in najlepšimi upi za našo bodočnost. K temu je dala svoj delež tudi sokolska edinica v Rogaševcih.

Zadnjo nedeljo je bilo, ko so se od vseh strani zgrinjali Sokoli v prijazen kraj. Od blizu in daleč je prihitela sokolska deca, četaši, Sokoli iz M. Sobote in velike množice drugega občinstva. Ko je v popoldanskih urah krenil veličasten sprevod skozi vas k telovadišču, je bil pogled na sokolsko armado nad vse veličasten. Po prihodu na telovadišče je zbrane pozdravil okrožni načelnik br. Bračko v imenu župnega tehničnega odbora. Za njim je povzel besedo starosta br. Laznička. Njegove domoljubne besede so pri vseh navzočih zapustile najgloblji vtis. Mogočni akordi naše himne so zaključili uvodni del slavnosti, kateremu je sledil javni nastop vseh oddelkov. Zelo številno je bila zastopana sokolska deca, ki so nastopili s telovadnimi igrami in prostimi vajami, ki so jih izvajali dobro in skladno. Najlepšo točko pa nam je dala deca iz Serdice pod vodstvom tamošnjega agilnega sok. delavca br. Tomšiča. Mnogo pozornosti je zbudil tudi nastop članov in članic, vendar pa smo pri slednjih pogrešali več domačink, ki so raje stali ob strani, kar pač ne moremo odobravati. Ves nastop, pri katerem je sodelovalo okrog 400 telovadcev, je pokazal vse uspehe smotrenega in nesebičnega sokolskega dela v naših obmejnih vaseh.

Javna borza dela - ekspozitura v Murški Soboti.

Pregled stanja na delovnem trgu. Iščejo delo moški: 83 polj. delavcev, 1 kovač, 2 ključavničarja, 7 mizarjev, 1 vrvar, 1 krojač, 2 mlinarja, 2 peka, 1 točaj, 2 zidarja, 1 soboslikar, 1 tesar, 1 trg. pom., 1 navad. delavec, skupaj 106 moških; 52 ženskih polj. delavk. Delo je na razpolago moškim: 2 hlapcema v Tešanovcih; ženskam: 2 služkinjam v M. Soboti in Gor. Radgoni.

NAŠA KRAJINA

Murska Sobota:

— **Podružnica društva „Soče“** v Murški Soboti vabi vse urade in društva, da se udeležijo dne 28. VI. 1934. na Vidov dan, komemoracije za padle žrtve, v Sokolskem domu. Spored: 1.) Nagovor preds. „Soče“ in počastitev padlim žrtvam. 2.) Vidov dan in Kalvarija našega naroda onkraj meje — govori g. prof. Hvala.

— **Nesreče.** Strojnik Kočar Franc, doma v Kupšincih je pomagal pri Vlajevi žagi v Predanovcih. Ko so dvigali hrast z voza, je prišel z roko pod deblo, ki mu je zdrobilo kost v desni nogi in v levi roki. — Žandarmerijski podnarednik Sever Alojz iz Apač, je po nesreči padel iz železniškega voza na postaji v Gor. Radgoni. Pri padcu si je zlomil 2 rebri. — Lipovo cvetje je trgala žena m. posestnika Drvarič Marija iz Novih Beznovci. Pri tem pa je padla z drevesa ter si zlomila desno nogo. — S črešnje je padla 10 letna Ozvatič Helena iz Čikečke vasi. Zlomila si je levo nogo. — Zapestje si je zlomila dninarica Panker Ana iz Prosenjakovec. Kopala je pesek, pri tem pa se je usula velika plast zemlje na njo.

— **Sprejemni izpiti** na tukajšnji real. gimnaziji so se vršili pretekli teden. K izpitom se je letos prijavilo 82 dečkov in 36 deklic, skupaj 118 učencev. Od teh je izpit napravilo 73 dečkov in 35 deklic, skupaj 108 učencev. Število bodočih prvošolcev je letos izredno veliko. Zopet nov dokaz in krepka utemeljitev naših zahtev po popolni gimnaziji.

— **Diplomiran** je bil na univerzi v Pragi za gradbenega inženirja g. Berger F., sin tukajšnjega trgovca g. Bergerja. K uspehu naše iskrene čestitke!

— **Slovo.** Po dolгих letih službovanja pri nas, nas je moral zapustiti tuk. žandarm. poručnik g. Koprivica, ki je bil premeščen v Otočac. V času svojega bivanja pri nas si je znal pridobiti naklonjenost in prijateljstvo povsod kamor je prišel, zato je njegov odhod prav težko zadel široki krog njegovih znancev. Pogrešala ga bo predvsem pravoslavna cerkvena občina, kjer je s svojo neumorno delavnostjo bil duša odbora za zgraditev pravoslavne cerkve. Sredi dela in prvih sadov svoje požrtvovalnosti, ga je poklicala dolžnost drugam. Bil pa je tudi član raznih nacionalnih društev v čigar odborih je bil vedno med prvimi delavci. Vsa njegova priljubljenost se je pokazala na poslovnem večeru, ki ga je priredil S. K. Pannonija in njegovi prijatelji. Skratka, naš kraj je v osebi g. Koprivice zgubil pozitivnega narodnega delavca, priljubljenega družabnika, ki bo vsem ostal dolgo v hvaležnem in najlepšem spominu. Na njegovem novem službenem mestu želimo njemu, kakor vsej njegovi družini mnogo uspehov, sreče in zadovoljstva!

— **Učni uspeh na tukajšnji gimnaziji** je razviden iz sledeče preglednice: I. a razred: 10 odličnih, 22 prav dobrih, 6 dobrih, 1 z 1 neg. oceno, 1 s 3 ali več neg. ocenami; I. b razr.: 3 odl., 19 pr. dobrih, 11 dobrih, 4 z 1 neg. oc., 2 z 2 neg. oc.; II. a razr.: 2 odl., 16 pr. dobrih, 9 dobrih, 5 z 1 neg. oc., 1 z 2 neg. oc.; II. b razr.: 2 odl., 17 pr. dobrih, 18 dobrih, 4 z 1 neg. oc.; III. razr.: 5 odl., 27 pr. dobrih, 20 dobrih, 4 z 1 neg. oc.; IV. razr.: 5 odl., 22 pr. dobrih, 14 dobrih; skupaj: 27 odl., 123 prav dobrih, 78 dobrih, 18 z 1 neg. oc., 3 z 2 neg. oc., 1 s 3 ali več neg. oc. Skupno je izdelalo 91,2% vseh dijakov, kar nedvomno priča o izredni marljivosti in sposobnosti prekmurskega dijaštva. Zato bi bilo tudi s tega vidika želeli, da se naša gimnazija pretvori v popolno.

— **Sotina.** V soboto popoldne je pri nakladanju sena hipoma postalo slabo Rogan Jožefu, posestniku v Sotini štev. 22. Zgrudil se je in obležal mrtev. Pogreb pokojnika se je vršil v pondeljek. Vkljub poljskemu delu ga je na zadnji poti spremljala velika množica ljudi. Lovci — tovariši so mu ob grobu izstrelili salvo. Blagemu možu, za katerim žalujejo premnogi, bodi ohranjen najlepši spomin! Preostalim pa najiskrenejše sožalje!

SOKOL

Vse naše članstvo pozivamo, da se udeleži vseh Vidovdanskih svečanosti.

*

V nedeljo, dne 8. 7. 1934 bo prvi javni nastop br. čete v Rakičanu. Vse br. edinice vabimo, da pohite ta dan v Rakičan; prijave za udeležbo pošljite vsaj do 6. 7. VII. 1934 direktno četi v Rakičan. Zdravo!

*

8. julija 1934 javni nastop Sokolske čete v Rakičanu.

Šalovci. Sokolsko društvo v Šalovcih priredi dne 15. julija ob 15 uri svoj javni telovadni nastop. Ob priliki našega nastopa prosimo vse bratske edinice in cenjeno občinstvo, da nas počasti s svojim obiskom v čim večjem številu. Upamo, da nas nihče izmed bratov in sester, ki so nas že prejšnja leta posetili in se tudi sami prepričali o pridnem delovanju našega Sokola, ne zamude tudi letos ugodne prilike, ter privabijo s seboj še druge, katere nismo imeli še nikdar čast videti na našem nastopu.

Vstopnina bo le malenkostna in sicer stojišče 2 Din, sedeži po 4 Din. Po nastopu je preskrbljeno za zabavo in okrepčila.

Pozivamo vse one brate in sestre, ki se hočejo udeležiti sokolskega zleta v Zagrebu, da se do 1. julija zglase pri bratu tajniku. Zdravo!

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Novi predpisi za tovorna vozila.

Srezko načelstvo je s svojo okrožnico štev. 5094/1 z dne 15. junija opozorilo vsa združenja na zakon o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 6./VI. 1929, ki izpreminja čl. 38 te uredbe in ki se sedaj glasi (objavljeno v službenem listu št. 368/46 ex 1934.

„Z dnem ko stopi ta uredba v veljavo, je prepovedano izdelovati nova tovorna vozila s platišči, ožjimi od 6 cm. imena platišč na obstoječih tovornih vozilih po čl. 18 pa se mora izvršiti do dne 31. decembra 1934.“

Ta zakon je stopil v veljavo z obvezno močjo dne 4. maja 1934.

Člen 18. uredbe določa:

Tovorno vozilo ne sme imeti manjše širine platišča:

a) pri štirikolesnem vozilu z nečisto težo do 1.200 kg. 6 cm. do 2.000 kg. nečiste teže, 8 cm., do 3.500 kg. nečiste teže, 11 cm., preko 3.500 kg. nečiste teže, 16 cm.

b) pri dvokolesnem vozilu z nečisto težo do 750 kg., 6 cm., preko 750 kg., 11 cm.

Železni obroči (šine) na kolesih platiščih morajo biti gladki ter se ne smejo prikovati z žrebli, ki imajo stožčasto ali piramidno nego, samo ravno glavo, in ta sme segati čez površino obroča največ 4 do 5 mm.

Opozarja se na gornjo uredbo odn. zakon vse gg. trgovce z železnino, ter tudi kovače in kolare, da na to zainteresirane opozore.

Pozor na krošnjarje in potnike.

Kljub uredbe Kraljevske banske uprave Dravske banovine štev. VIII. No. 3541/3 z dne 26. septembra 1933

V TOVARNI JOS. BENKO

se dobijo ob

torkih, sredah, četrtek in petkih:

Sveže svinjske noge 4 kom. za 1 Din.

Sveže svinjske glave 4 Din za 1 kg.

Mesnate svinjske sveže kosti 3 Din za 1 kg

Manj mesn. svinjs. sveže kosti 2 „ „ 1 kg

Svinjski želodci 2 kom. za 1 Din

Prekajene svinjske noge 2 Din za 1 kg.

ter določbam člena 143 in 144 obrtnega zakona se čujejo dnevno pritožbe, da hodijo po vaseh razni krošnjariji od hiše do hiše ter trgovski potniki, ki ponujajo blago v nakup, radi tega opozarja Združba trgovcev v Murski Soboti vse svoje člane, da so dolžni v smislu člena 7 pravil Združbe čuvati ugled in interese trgovstva ter se s tem v zvezi tudi ostalo prebivalstvo, da naznani vsakega takega krošnjarja najbližji orožniški stanici, ker vse orožniške stanice imajo strogi nalog, da morajo brezpogojno vsakega krošnjarja takoj aretirati, njemu blago začasno zapleniti in krošnjarja predvesti na srezko načelstvo v svrhu kaznovanja!

V glavnem se zadnji čas krošnjariji po vaseh z emajlirano posodo, ki jo prodajajo krošnjariji proti zamenjavi žita, da prodajajo ti le najslabše blago, je več ko gotovo, da pa kmetije plačujejo to posodo na ta način za 100% dražje kakor je temu cena v trgovinah je gotova stvar. Na isti način se dela z raznimi nogavicami, klobuki, da celo s brusnimi kamni so začeli zadnji čas krošnjariti. Nadalje se pojavljajo po hišah razni agenti, ki prodajajo razne štofe in pride navadno potem do tožbe med prodajalcem in kupcem takega blaga, radi tega je posebej potrebno, da se vsakega takega brezpogojno naznani, a vsak tak slučaj ovadbe, pa naj se vedno prijavi Združbi trgovcev v Murski Soboti, da bomo zamogli imeti o tem evidenco za eventuelno nadaljnjo postopanje in jih zasledovati.

Sadni trgovci.

Opozarjajo se vsi oni sadni trgovci, ki hočejo v teku letošnje sezone izvažati sadje iz naše države na predpisa pravilnika o kontroli presnega sadja namenjenega za izvoz, objavljene v Službenih novinah Kraljevine Jugoslavije z dne 12. junija 1931 št. 130 (XL) 283 člen 4. tega pravilnika določa, da se smejo z izvozom sadja baviti na podstavi potrdila centralne komisije, ki je pri ministrstvu za trgovino in industrijo v Beogradu.

1.) Protokolirane tvrdke za trgovino z deželni pridelki;

2.) Zadružne zveze in kmetijske zadruge za pridelke svojih članov združnikov;

3.) proizvajalci sadja samo za svoje pridelke.

Vsi oni, ki žele izvažati sadje, naj takoj vložijo prošnjo za dovoljenje oz. registracijo pri centralni komisiji za izvoz sadja v ministrstvu trgovine in industrije v Beogradu.

Prošnji mora priložiti: dokaz oz. potrdilo o protokolaciji firme petdinarski kolek za prošnjo ter dvajsetdinarski kolek za rešitev.

Kdor se hoče poslužiti pisarne Združbe (gremija) mu je ta vedno na razpolago in lahko naredi tako prošnjo tudi tam.

KMETIJSTVO

Svinjereja.

Posamezna kmetijska panoga se izplačuje le, če so v pravilnem razmerju z ostalimi panogami v kmetijskem gospodarstvu. Svinjereja na kmetih ima radi tega to prednost, da jako malo vpliva na celoten obrat v gospodarstvu, številno stanje svinj se lahko poveča ali zmanjša, ne da bi se pri tem motil v večji meri celoten gospodarski obrat.

Svinja je vsejdec. Požre vse, mesnate in rastlinske snovi, zato jo

je lahko krmiti. Hrano pa tudi dobro izrabi, tako, da s prirastom teže svojo hrano od vseh domačih živali najhitreje in najboljše plača.

Pri našem kmetijstvu je svinjereja le nekaka postranska, pridobitna panoga. Največkrat se jih hrani le z ostanki in postranskimi pridelki.

Svinjereja je rentabla, dokler se jo lahko prehrani z lastnimi pridelki, ne splača se pa, kjer se mora večji del svinjske krme kupovati. Pri kolikor toliko intenzivnem kmetijskem obratu pa se lahko vedno poveča pridelava zadosti primerne krme za svinje, posebno pri gospodarstvu s silosi. Pa tudi svinjske hleve se lahko poceni z lastnim materialom poveča in razširi, o čemur še bomo pozneje govorili.

Za izboljšanje in povečanje svinjereje ni treba vložiti dosti kapitala. Naraščaj za pleme se nabavi zadosti poceni, ta hitro zraste, se hitro množi in v kratkem času si lahko vzredi zadostno število, kot podlago za nadaljnjo rejo. Za odprodajo so svinje hitro godne, torej hitro prinesejo denar in hitro vrnejo nabavni ter potrošni kapital. Hitra rentabilnost je pa še prav posebno v današnjem času, ko je splošno pomanjkanje denarja, toliko več vredna.

Številno stanje svinj se tudi lahko hitro prilagodi letini. V letih, ko je dosti krompirja, krompir pa ima slabo ceno, se obdrži več svinj, s čemur se krompir najboljše vnovči. Pri slabih letinah pa, če je pomanjkanje krme, se zmanjša število svinj, kar nima posebnega vpliva na celotno gospodarstvo.

Seveda pa se nesme povišati števila svinj na račun prehrane ostalih svinj. Narobe, tudi prehrana se more znatno izboljšati, ne da bi pri tem trpel celoten obrat, ker ravno pri racionalnem krmljenju svinj se prehrani na krmi, še več pa na kurjavi. (Nadaljev. sledi.)

Zveza živinorejskih selekcijskih organizacij

za svetlolisasto govedo v Beltincih je imela drugo redno skupščino v soboto, dne 23. t. m. v Beltincih. Dobro obiskane skupščine se je udeležil tudi g. ing. Wenko kot zastopnik naše banske uprave.

Iz obširnega in preglednega poročila načelstva posnemamo, da je bilo v letu 1933 včlanjenih v Zvezi 20 selekcijskih društev in dve selekcijske postaje. Članov je bilo 1136 s 1565 v rodovne knjige vpisanih krav. Društvenih plemenjakov je imela 23 glavnih (originalcev) in 5 pomožnih (domačih).

Od društvene živine je bilo prodano za pleme 39 bikov in 12 telic za skupno vsoto 102.510 Din. Cene so bile od 5 do 7.50 Din za kg žive teže. To je začetek v prvem poslovnem letu zadosti dovoljen uspeh.

Kontrolna molža se je vršila pri vseh včlanjenih društvih in postajah. Pri tem je bilo zaposlenih 43 društvenih molznih kontrolorjev ter eden zvezni potovalni nadziratelj.

Povprečna mlečnost na kravo je bila 1909 litrov na leto. Nad 4000 l mleka so dosegle to leto društvene krave last Soš Pavla iz Žitkovec, Gerenčar Štefana iz Doline, David Mikloša iz Gor. Lakoša, Magyar Mihaela iz Radomožanec in Barbarič Josipa iz Zenkovec.

V letošnjem letu pa so bila ustanovljena in organizirana še selekcijska društva v Kupšincih, Lutvercih pri G. Radgoni, v Pertoči in Martjancih ter selekc. postaja na veleposestvu v Rakičanu, tako, da je sedaj vpisanih in pod kontrolo nad 2000 krav.

Priznati se mora, da je izvršila uprava „Zveze“ v tem kratkem času obstoja ogromno delo, ki tvori podlago za izboljšanje naše živinoreje.

Sreska kmetijska razstava v M. Soboti

V zadnji številki M. Krajine smo objavili samo kratek pregled vsega, kar se bo razstavilo. Sedaj priobčujemo točen program.

Razstava bo prirejena s podporo kmetijsk. ministrstva, ki je določilo 15.000 Din za to razstavo. Ta denar se bo porabil za nagrade za vzorne razstavljalce. Za nagrade bodo stroji, kmetijsko in sadjarsko orodje, semena, knjige o kmetijstvu in diplome.

Pripravite za razstavo

1.) poljske pridelke in sicer a) žito in to vse vrste pšenice, kuruze, rži, ječmena, ovsa, prosa, ajde po 1—2 kg zrnja ter snopiči klasja (betje) s stebli.

b) trgovske in industrijske rastline. Mak, konoplja, lan (glavice, seme, snopki, predivo) ricinus, soja, oljnata repica, solnčnica, hmelj, sladkorna pesa.

c) sočivje, fižol, grah, bob itd. po 1—2 kg semena in po par rastlin s stročjem.

d) krmske rastline. Pesa (burgundija), krompir, repa, buče (tikve) melone, po par komadov oziroma kg in po 100 gr semena. Potem črna detelja, lucerna, grahorka, grah za krmo. To se naj razstavi v svežem stanju ali posušeno, od semena pa po 100 do 200 gramov.

e) vrtni pridelki: čebula (luk), česen, zelje, ohrovt, koleraba, karfijola, krompir, razne zelenjave, korenje, salate, celere, razni fižoli, melone, paprika, paradižniki, hren, jajčavec (melancane).

Razen plodov se naj razstavi tudi seme, konzervirane povrtnine pa po 1—2 steklenici oziroma druge primerne posode.

Obenem s poljskimi in vrtnimi pridelki se naj razstavi tudi poljedelske in vrtnarske stroje in orodje, ki se izdelujejo doma oziroma na področju sreza. (Nadaljev. sledi.)

Žrčne cene:

Živina.

Piujski živinski sejem v torek, dne 19. t. m. Prignano je bilo: 151 konj, 300 krav in telic ter 136 volov in bikov, skupaj 587 glav. Od tega je bilo prodano 54%. Cene so bile sledeče: voli I. vrste Din. 3.50 do 4, II. 3 do 3.50, III. 2 do 3; biki 2.50—4, telice

3—4.50, krave I. vrste 3—4, II. 2.50 do 3, III. 2—2.50, vse za kg. žive teže. konji so se prodajali po kakovosti in sicer: za klanje po Din. 300—1.000, ostali pa od Din. 1.000—3.500.

Svinje: debele Din. 6—7, prolenki 4—6 kg. žive teže, a kg. mrtve teže Din. 8.50—9, prašički za rejo stari do 8 tednov Din. 75—150 komad.

Mariborski svinjski sejem. Mladi prašički za rejo stari 5—6 tednov Din. 80—100, 7—9 tednov 115 do 120, 3—4 mesece 140—180, 5—7 mesecev 220—260, 8—10 mesecev 300 do 460 in 1 leto stari 500—600 za komad; kg. žive teže Din. 5—6, mrtve teže 9—10.

Mariborski živinski sejem. Voli debeli Din. 3—4, poldebili 2—3, plemenski 2—3, biki za klanje 3 do 3.50, krave za klanje debele 2—2.50, plemenske 2—2.50, krave za klobasarije 1.75—2, molzne krave 2.25—3, breje 2.50—3.25, mlada živina 3—4 teleta 4.50—5, vse za kg. žive teže.

Prodanih je bilo skupno 364 glav, od teh 1 kom. v Avstrijo in 2 kom. v Italijo.

Žitni trg.

Novi Sad. Pšenica ladja Tisa 77 kg. Din. 120—122.50, kuruza bačka 100—102, bačka okolica Sombor 100 do 103, banatska 98—100, sremska kol. Indija Din. 100—102, ladja Begej 107—108, ladja Tisa, 108—109. Din.

Sombor. Pšenica bačka okolica Sombor Din 112.50—115, gornjebačka 116—118, sremska 112.50—115, slavonska 114—116, kuruza sremska za takoj 101—103, za julij 103—105, kanal ladja 97—107, ladja Tisa 110 do 112. Vse ostalo neizpremenjeno.

Prekmurska posojilnica r. z. z. v Murski Soboti

vabi na

XIII. redni občni zbor,

ki bo v nedeljo, dne 8. julija 1934 ob 10. uri dopoldne v poslovnem prostoru zadruge, s sledečim

DNEVNIM REDOM:

- 1) Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
- 2) Čitanje revizijskega poročila.
- 3) Poročilo načelstva o poslovnem in računskem zaključku.
- 4) Poročilo nadzorstva o pregledu poslovanja in računskega zaključka.
- 5) Sklepanje o dobroti računskega zaključka in podelitev razrešnice.
- 6) Sklepanje o dodelitvi čistega dobička rezervnemu zakladu.
- 7) Dopolnilna volitev načelstva.
- 8) Dopolnilna volitev nadzorstva.
- 9) Slučajnosti.

V Murski Soboti, 25. jun. 1934.

Načelstvo.

Razglas.

Lokali, primerni za trgovino z mešanin in manufakturnim blagom v Šalovcih št. 66. se na

javni dražbi

dne 15. julija 1934 ob 8. uri na licu mesta oddajo v najem za dobo 5. let in sicer od 1. septembra 1934 do 31. avgusta 1939.

Izključna cena: 2.000 Din.

Varščina 3.000 Din.

Dražbeni pogoji so na ogled med uradnimi urami v občinski pisarni.

Občinska uprava v Šalovci.